

РЕЦЕНЗІЯ

**на дисертаційну роботу Максюті Антона Петровича на тему
«Інвестиції в інноваційний розвиток будівельних підприємств в умовах
відбудови економіки України», подану на здобуття освітньо-наукового
ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань
05 «Соціальні та поведінкові науки»**

1. Актуальність теми та предмета дослідження

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується необхідністю одночасного вирішення комплексу взаємопов'язаних завдань, серед яких особливе місце займають відновлення виробничого потенціалу держави, модернізація інфраструктури, підвищення конкурентоспроможності національної економіки та формування умов для її довгострокового сталого розвитку. Досягнення цих цілей значною мірою залежить від ефективності функціонування будівельної галузі, яка в умовах повоєнної відбудови набуває стратегічного значення.

Будівельні підприємства сьогодні функціонують у складному економічному середовищі, що характеризується високим рівнем невизначеності, дефіцитом фінансових ресурсів, необхідністю технологічного оновлення виробництва та адаптації до сучасних вимог цифрової економіки. За таких умов традиційні моделі інвестиційної діяльності вже не забезпечують необхідних темпів розвитку підприємств, що обумовлює потребу у формуванні нових підходів до управління інвестиційними процесами, орієнтованих на активізацію інноваційної діяльності та ефективне використання наявного ресурсного потенціалу.

Особливого значення набуває проблема залучення інвестицій для реалізації інноваційних проєктів, спрямованих на впровадження сучасних будівельних технологій, цифрових інструментів управління, енергоефективних рішень та екологічних стандартів. Саме інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку визначає можливість підвищення продуктивності діяльності підприємств, зниження виробничих витрат, покращення якості будівельної продукції та зміцнення конкурентних позицій підприємств як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках.

Попри значну кількість наукових досліджень, присвячених питанням інвестиційної діяльності та інноваційного розвитку, низка теоретичних, методичних і прикладних аспектів залишається недостатньо розробленою. Насамперед це стосується комплексного поєднання інвестиційної політики з процесами цифрової трансформації, формування механізмів державного стимулювання інноваційної діяльності, оцінювання ефективності інвестиційного забезпечення та адаптації міжнародного досвіду до умов післявоєнного відновлення України.

У цьому контексті дисертаційна робота Максюті Антона Петровича є своєчасною та актуальною. У ній запропоновано комплексний підхід до вирішення проблеми інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку будівельних підприємств, що поєднує розвиток теоретичних положень,

удосконалення методичного інструментарію та розроблення практичних рекомендацій, орієнтованих на сучасні потреби будівельної галузі та економіки України загалом.

Таким чином, обрана тема дисертаційного дослідження повною мірою відповідає сучасним тенденціям розвитку економічної науки, стратегічним завданням післявоєнної відбудови держави та практичним потребам розвитку будівельної галузі.

2. Оцінка зв'язку роботи з науковими програмами, планами і тематикою досліджень

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до пріоритетних напрямів наукової діяльності Київського національного університету будівництва і архітектури та безпосередньо пов'язане з тематикою наукових досліджень кафедри економічної теорії, обліку та оподаткування.

Основні результати дисертації отримано в межах виконання комплексних науково-дослідних робіт: «Формування стратегій сталого розвитку будівельних підприємств в умовах відбудови економіки України: теоретико-методичні, кадрові, інноваційно-інвестиційні, фінансово-економічні, екологічні та організаційно-управлінські аспекти» (державний реєстраційний номер **0125U002873**) та «Діджіталізація обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в системі управління будівельними підприємствами в умовах сучасних викликів» (державний реєстраційний номер **0123U102814**).

Тематика дисертації логічно продовжує зазначені наукові дослідження та конкретизує їх у частині інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку підприємств будівельної галузі. Автором розвинено методичні підходи до оцінювання інвестиційної діяльності, запропоновано інструментарій підтримки управлінських рішень щодо фінансування інноваційних проєктів, а також обґрунтовано напрями вдосконалення механізмів державного стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності.

Важливою перевагою дисертаційної роботи є те, що отримані результати не лише відповідають тематиці зазначених науково-дослідних робіт, а й розширюють її, формуючи нові напрями досліджень, пов'язані з інтеграцією сучасних фінансових інструментів, цифрових технологій та механізмів стратегічного управління інноваційним розвитком будівельних підприємств в умовах повоєнної трансформації економіки України.

Отже, дисертаційне дослідження характеризується належним рівнем взаємозв'язку з науковими програмами університету та повністю відповідає сучасним пріоритетам розвитку економічної науки.

3. Ступінь обґрунтованості та достовірності одержаних результатів і висновків дослідження

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи дає підстави стверджувати, що наукові положення, висновки та практичні рекомендації, сформульовані автором, є достатньо обґрунтованими, логічно взаємопов'язаними та відповідають поставленій меті й визначеним завданням дослідження.

Методологічну основу дисертації становить комплекс загальнонаукових і спеціальних методів економічних досліджень, застосування яких забезпечило всебічний аналіз процесів інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку будівельних підприємств. Автор коректно використовує методи системного аналізу, наукової абстракції, логічного узагальнення, економіко-статистичного аналізу, економіко-математичного моделювання, експертного оцінювання та інструментарій нечіткої логіки, що дозволило отримати науково обґрунтовані результати та сформулювати практичні рекомендації.

На позитивну оцінку заслуговує інформаційна база дослідження, яка охоплює законодавчі та нормативно-правові акти України, матеріали Державної служби статистики України, міжнародних організацій, аналітичні огляди, наукові публікації вітчизняних і зарубіжних учених, а також результати власних розрахунків автора. Це забезпечило достатній рівень достовірності отриманих висновків та їх практичну значущість.

Позитивною рисою роботи є послідовне поєднання теоретичного аналізу з дослідженням сучасного стану будівельної галузі та розробленням прикладних рекомендацій щодо вдосконалення інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку підприємств. Запропоновані автором методичні підходи ґрунтуються на результатах проведеного аналізу та враховують специфіку функціонування будівельних підприємств у сучасних економічних умовах.

Про достатній рівень достовірності результатів свідчить також їх апробація на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, відображення основних положень дисертації у фахових наукових публікаціях та впровадження окремих розробок у практичну діяльність підприємств і навчальний процес.

Загалом дисертаційна робота характеризується високим рівнем методичної опрацьованості, а отримані результати є науково обґрунтованими, достовірними та мають практичну спрямованість.

4. Відповідність змісту і структури роботи вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Дисертаційна робота відповідає встановленим вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 - «Економіка». Структура роботи є логічною, внутрішньо узгодженою, повністю відповідає сформульованій меті дослідження та забезпечує послідовне розкриття його завдань.

4. Відповідність змісту і структури роботи вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Максюті Антона Петровича за структурою, логікою побудови та змістовним наповненням відповідає вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка». Композиція роботи є цілісною та послідовною, забезпечує комплексне розкриття обраної тематики й свідчить про належний рівень наукової культури здобувача.

Структура дисертації підпорядкована досягненню поставленої мети та вирішенню визначених завдань дослідження. Кожний розділ має самостійне

наукове значення, водночас вони логічно взаємопов'язані між собою, що забезпечує цілісність авторської концепції дослідження.

У **першому розділі** дисертації досліджено теоретичні засади інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку будівельних підприємств. Автором здійснено критичний аналіз існуючих наукових підходів до трактування категорій «інвестиції», «інноваційний розвиток», «інвестиційне забезпечення», узагальнено концептуальні положення щодо формування системи фінансування інноваційної діяльності підприємств та визначено особливості її функціонування в будівельній галузі. Значну увагу приділено аналізу зарубіжного досвіду інвестиційної підтримки інноваційного розвитку та можливостей його адаптації до умов України.

Другий розділ присвячено комплексному аналізу сучасного стану інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності будівельних підприємств. Автором проведено оцінювання тенденцій розвитку будівельної галузі, визначено особливості формування інвестиційних потоків, досліджено динаміку інноваційної активності підприємств та здійснено оцінювання їх інноваційного потенціалу. Позитивно оцінюється використання сучасного аналітичного інструментарію, який дозволив не лише охарактеризувати існуючий стан досліджуваної проблеми, а й виявити ключові фактори, що стримують інвестиційно-інноваційний розвиток підприємств.

У **третьому розділі** розроблено науково-практичні рекомендації щодо вдосконалення інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку будівельних підприємств. Найбільший науковий інтерес становить запропонована автором інтегральна модель оцінювання інвестиційного забезпечення із застосуванням методів нечіткої логіки, що дозволяє підвищити якість управлінських рішень в умовах невизначеності. Окремої позитивної оцінки заслуговує вдосконалений організаційно-економічний механізм державного регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності та розроблені рекомендації щодо використання сучасних фінансових інструментів активізації інноваційного розвитку будівельних підприємств.

Матеріал дисертації викладено послідовно, висновки до кожного розділу узгоджуються з отриманими результатами, а загальні висновки логічно випливають із проведеного дослідження. Обрана структура роботи забезпечує повне розкриття теми та свідчить про системність наукового пошуку автора.

Таким чином, структура дисертації є науково обґрунтованою, логічно вибудованою та відповідає сучасним вимогам до дисертаційних досліджень освітньо-наукового рівня доктора філософії.

5. Виокремлення провідних наукових інновацій. Оцінка наукової новизни дисертаційної роботи за складовими «удосконалено», «дістало подальшого розвитку»

Одним із визначальних критеріїв оцінювання дисертаційної роботи є рівень наукової новизни отриманих результатів. Аналіз змісту дисертації свідчить, що автором сформовано цілісну систему наукових положень, яка поєднує розвиток теоретичних засад інвестиційного забезпечення інноваційного

розвитку будівельних підприємств із розробленням сучасного методичного інструментарію та практичних рекомендацій щодо його реалізації в умовах післявоєнної трансформації економіки України.

Наукові результати дисертації характеризуються достатнім рівнем самостійності, внутрішньою логічною узгодженістю та практичною спрямованістю. Запропоновані автором положення не дублюють існуючі наукові розробки, а розвивають їх відповідно до сучасних умов функціонування будівельної галузі.

До найбільш вагомих результатів, які удосконалено, доцільно віднести:

- теоретико-методичні засади інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку будівельних підприємств шляхом уточнення його змісту як комплексної системи формування, акумулювання та використання інвестиційних ресурсів, орієнтованої на технологічне оновлення виробництва, цифрову трансформацію та забезпечення конкурентоспроможності підприємств;
- інтегральну модель оцінювання інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку будівельних підприємств із використанням методів нечіткої логіки, яка дозволяє комплексно враховувати вплив фінансових, виробничих, технологічних та організаційних факторів при прийнятті управлінських рішень;
- організаційно-економічний механізм державного регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності будівельних підприємств, що передбачає поєднання фінансових, інституційних, цифрових та управлінських інструментів стимулювання інноваційного розвитку.

Подальшого розвитку набули:

- методичні підходи до комплексного оцінювання інноваційного потенціалу підприємств будівельної галузі;
- науково-практичні засади формування інвестиційної стратегії будівельних підприємств із урахуванням ризиків післявоєнного відновлення економіки;
- рекомендації щодо використання сучасних фінансових механізмів, зокрема державно-приватного партнерства, грантового фінансування, ESG-інструментів та інших альтернативних джерел інвестування інноваційної діяльності;
- концептуальні підходи до інтеграції цифрових технологій у систему управління інвестиційними процесами будівельних підприємств.

Слід зазначити, що наведені наукові результати мають комплексний характер, відображають сучасні тенденції розвитку економічної науки та можуть бути використані як методологічна основа для подальших досліджень проблем інвестиційно-інноваційного розвитку підприємств реального сектору економіки.

6. Висновок щодо наукової новизни дисертаційної роботи в цілому

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає у вирішенні актуального наукового завдання щодо розвитку теоретико-методичних засад та вдосконалення практичного інструментарію інвестиційного забезпечення

інноваційного розвитку будівельних підприємств в умовах відбудови економіки України.

Отримані результати характеризуються системністю, науковою обґрунтованістю та прикладною спрямованістю. Запропоновані автором наукові положення поглиблюють існуючі підходи до управління інвестиційними процесами, розширюють методичний інструментарій оцінювання ефективності інвестиційного забезпечення та створюють передумови для підвищення результативності інноваційної діяльності підприємств будівельної галузі.

У цілому наукова новизна дисертації відповідає вимогам, що висуваються до дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії, а отримані результати становлять інтерес як для розвитку економічної науки, так і для практики управління будівельними підприємствами.

7. Висновок щодо практичної цінності дослідження

Практична цінність дисертаційної роботи визначається тим, що її наукові результати доведено до рівня конкретних методичних положень і практичних рекомендацій, придатних для використання в діяльності будівельних підприємств, органів державної влади та місцевого самоврядування, а також у системі підготовки фахівців економічного профілю.

У роботі запропоновано комплексний підхід до вдосконалення інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку будівельних підприємств, який охоплює теоретичні положення, методичний інструментарій та практичні механізми реалізації інвестиційної політики в умовах післявоєнної відбудови економіки України.

Практичний інтерес становить розроблена автором інтегральна модель оцінювання інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку підприємств із використанням інструментарію нечіткої логіки, яка може застосовуватися під час обґрунтування управлінських рішень щодо вибору пріоритетних напрямів фінансування інноваційних проєктів та оцінювання їх результативності.

Важливе прикладне значення мають також запропоновані рекомендації щодо вдосконалення організаційно-економічного механізму державного стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності, розвитку сучасних фінансових інструментів залучення інвестицій, активізації цифрової трансформації підприємств будівельної галузі та підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів.

Практичне значення результатів дисертації підтверджується їх впровадженням у діяльність будівельних підприємств, використанням у роботі профільних організацій, а також у навчальному процесі Київського національного університету будівництва і архітектури при викладанні економічних дисциплін. Це свідчить про прикладний характер виконаного дослідження та можливість широкого використання його результатів у практиці управління підприємствами будівельної галузі.

Отже, практична цінність дисертації не викликає сумнівів, а запропоновані автором науково-методичні розробки можуть бути використані при формуванні

стратегій інноваційного розвитку підприємств і вдосконаленні державної політики підтримки будівельної галузі.

8. Висновок щодо особистого внеску здобувача та повноти відображення результатів дослідження у друкованих працях

Дисертаційна робота є самостійно виконаним завершеним науковим дослідженням. Викладені у роботі наукові положення, висновки та практичні рекомендації отримані автором особисто та характеризуються достатнім рівнем наукової самостійності.

Опубліковані здобувачем наукові праці, 20 наукових праць, у тому числі: 1 стаття у періодичному науковому виданні, що включене до переліку наукометричних баз, зокрема Scopus, 9 статей у наукових фахових виданнях України категорії «Б»; 1 теза у зарубіжному виданні 9 тез наукових доповідей в збірниках матеріалів міжнародних конференцій, повною мірою відображають зміст дисертації, її основні положення та результати. Основні наукові здобутки апробовано на міжнародних науково-практичних конференціях, що свідчить про їх наукову обґрунтованість, актуальність та визнання науковою спільнотою.

Дисертаційна робота пройшла перевірку на академічну доброчесність за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism. Результати перевірки засвідчили високий рівень оригінальності тексту (97,16 %) та відсутність ознак академічного плагіату. Виявлені текстові збіги мають коректний характер, пов'язані з використанням загальноновживаної наукової термінології, нормативно-правових документів і належним чином оформлених цитувань. Посилання на використані джерела відповідають вимогам академічної доброчесності.

Кількість, обсяг і рівень публікацій відповідають чинним вимогам щодо апробації результатів дисертаційних досліджень на здобуття ступеня доктора філософії, а результати дослідження належним чином відображено у фахових виданнях України.

Отже, особистий внесок здобувача є беззаперечним, а рівень апробації результатів дослідження достатнім для підтвердження їх наукової достовірності.

9. Зауваження до дисертаційної роботи, рекомендації щодо подальших досліджень

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, її наукову новизну, теоретичне та практичне значення, вважаю за доцільне висловити окремі зауваження та побажання, які мають рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку дослідження.

1. У підрозділі 1.3 «Світовий досвід залучення інвестицій для інноваційного розвитку будівельних підприємств» (с. 78–111) автором здійснено ґрунтовний аналіз міжнародних моделей інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку та наведено порівняльні характеристики сучасних механізмів фінансування. Водночас доцільно було б більш чітко систематизувати критерії відбору зарубіжних практик для їх адаптації до українських умов, зокрема шляхом виділення інституційних, фінансових та регуляторних передумов їх ефективного застосування.

2. У другому розділі дисертації при аналізі динаміки капітальних інвестицій у будівельну галузь (зокрема рис. 2.4) автор переконливо демонструє основні тенденції розвитку інвестиційних процесів у 2015–2024 роках. Разом із тим аналіз набув би більшої аналітичної цінності за умови доповнення кількісною оцінкою впливу окремих факторів (воєнних ризиків, інфляційних процесів, зміни структури фінансування) на динаміку інвестиційної активності будівельних підприємств.

3. Значний науковий інтерес становить запропонована у підрозділі 3.1 модель оцінювання інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку будівельного підприємства на засадах цифровізації (рис. 3.1, с. 161). Разом із тим автору доцільно було б доповнити запропоновану модель аналізом її чутливості до зміни вхідних параметрів та провести порівняння отриманих результатів із класичними методами багатокритеріального оцінювання. Це дозволило б більш переконливо обґрунтувати переваги використання апарату нечіткої логіки.

4. У третьому розділі при обґрунтуванні вибору сучасних фінансових інструментів фінансування інноваційних проєктів (зокрема під час оцінювання альтернатив для ConTech-стартапу, рис. 3.16) автор демонструє практичну спрямованість дослідження. Разом із тим роботу посилює включення економічної оцінки ризиків застосування кожного із запропонованих фінансових інструментів, а також аналіз їх ефективності залежно від масштабів будівельного підприємства та стадії реалізації інноваційного проєкту.

5. У висновках дисертації достатньо повно узагальнено результати проведеного дослідження. Проте, на мою думку, доцільно було б більш виразно акцентувати увагу на прогностичних результатах практичного впровадження запропонованих методичних підходів та кількісному оцінюванні очікуваного економічного ефекту від їх використання на будівельних підприємствах різного масштабу.

Зазначені зауваження не мають принципового характеру, носять дискусійний характер та можуть розглядатися як напрями подальшого розвитку наукових досліджень автора. Вони жодною мірою не знижують наукової цінності дисертації, яка є завершеним і самостійним дослідженням актуальної наукової проблеми.

10. Загальний висновок

Дисертаційна робота **Максюти Антона Петровича** на тему «**Інвестиції в інноваційний розвиток будівельних підприємств в умовах відбудови економіки України**» є завершеним, самостійно виконаним науковим дослідженням, у якому вирішено актуальне наукове завдання, що має важливе значення для розвитку теорії та практики управління інвестиційним забезпеченням інноваційного розвитку підприємств будівельної галузі.

Зміст дисертації відповідає обраній темі, поставленій меті та визначеним завданням дослідження. Отримані результати характеризуються науковою новизною, належним рівнем обґрунтованості, теоретичною і практичною цінністю. Автором продемонстровано високий рівень володіння сучасним методологічним інструментарієм економічних досліджень, здатність до

самостійного наукового пошуку та розроблення практично значущих рекомендацій.

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертації є достовірними, апробованими та впровадженими у практичну діяльність, що підтверджує їх прикладну значущість.

За структурою, змістовним наповненням, ступенем наукової обґрунтованості, оформленням та рівнем апробації результатів дисертаційна робота відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), а також Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40.

Враховуючи викладене, вважаю, що дисертаційна робота Максюті Антона Петровича «Інвестиції в інноваційний розвиток будівельних підприємств в умовах відбудови економіки України» є самостійним завершеним науковим дослідженням, відповідає встановленим вимогам, а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

Рецензент

кандидат економічних наук,
професор кафедри економічної
теорії, обліку та оподаткування
Київського національного
університету будівництва і архітектури

Мирослава ЗІНЧЕНКО

Підпис М.М. Зінченко засвідчую

Вчений секретар Вченої ради КНУБА
к.т.н., доцент

Микола КЛИМЕНКО